

Den Digitale Agenda – hvilken rolle spiller Geodata?

Thomas W. Møller

De offentlige strategier myldrer frem i disse måneder, senest er den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi udgivet af regeringen, regionerne og kommunerne udkommet og KL udgav sidste år fælleskommunal digitaliseringsstrategi 2010-2015

Nærværende artikel gennemgår og diskuterer strategiernes ambitioner og målsætninger og geodatas rolle heri.

Hvad er en strategi?

"Strategi, (af gr.strategia 'feltherrekunst'), dels teorien om sammenhængen mellem militære magtmidler og politiske mål, dels den konkrete anvendelse af denne teori, fx en stats eller en alliances strategi. Strategi bruges desuden bredere, bl.a. af erhvervs-virksomheder om den metode, hvormed man vil nå fastsatte mål." (Den store Danske Encyklopedi)

Dette bidrag vil tage udgangspunkt i den sidste del af ovenstående definition af en strategibegreb – nemlig at *en strategi er en beskrivelse af den metode hvormed man vil opnå virksomhedens mål.*

Den fælles offentlige digitaliseringsstrategi

Regeringen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner har i august 2011 lanceret en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi for 2011-15.

Strategien har som mål at skabe en mere velfungerende og effektiv offentlig sektor. Centralt står ambitionen om, at de digitale kanaler i 2015 skal være danskerne førstevalg, når de skal i kontakt med det offentlige. Selvbetjeningsløsningerne skal være intuitive, brugervenlige og møde borgerne i øjenhøjde – f.eks. ved at være tilgængelige på mobile platforme.

Strategien sætter en dagsorden for de store velfærdsområder som undervisning, sundhed, miljø og erhverv. Digitalisering skal på disse områder skabe grundlag for højnelse af kvaliteten, et mere effektivt ressourceforbrug og en styrket brugeroplevelse.

I alt består strategien af 60 initiativer, der tilsammen vil bidrage til, at Danmark også fremover har en moderne, effektiv og velfungerende offentlige sektor, der leverer service af høj kvalitet.

Geodata indgår indirekte i flere af disse initiativer og men i særdeleshed i initiativerne om grunddata – der konkret omhandler:

- "Landkortlægning, veje og ejendomsdannelse
- Ejendomme, boliger, bygninger og adresse-dannelse
- Personers identitet, bopæl, familieforhold og opholdsgrundlag
- Virksomheder og deres betroede personer
- Borgernes indkomst, formue og uddannelse "

(Kilde: Slide fra Jens Krieger Røyen, Økonomistyrelsen 30. august 2011)

En sammenfattende vurdering af den fællesoffentlige strategi ifht. ovenstående definition af strategibegreb – indikerer at virksomhedens mål, det offentlige som helhed, er en relativ abstrakt størrelse – men målene i strategien er til forskel fra tidligere fællesoffentlige strategier mere konkret og indeholder for første gang indsatser inden for konkrete sektorer med fokus på centrale velfærdsområder i det offentlige.

Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2011-2015

KL's bestyrelse vedtog i november 2010 en fælleskommunal digitaliseringsstrategi 2010-2015. Formålet med strategien er at samle kommunerne om at løfte den kom-

munale sektor gennem fælles, forpligtende og ambitiøse mål for digitalisering af hele sektoren.

Strategiens formål er at skabe en fælles retning for digitaliseringen af den kommunale sektor, herunder at skabe retning for dele af de kommunale it-investeringer de kommende år. Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi består af tre sammenhængende dele: En tværgående strategi, Fagområdestrategier og En samlet handlings- og investeringsplan.

KL har sammen med kommunerne i september 2011 udgivet en handlingsplan for, hvordan strategiens initiativer føres ud i livet. Resultatet er en handlingsplan med 32 digitaliseringsprojekter. Handlingsplanen er den fælleskommunale plan, der sætter dagsordenen for digitalisering i kommunerne til og med 2015. Projekterne skal til sammen realisere en besparelse på 2 milliarder kroner i den kommunale sektor. Projekterne fordeler sig på alle de kommunale fagområder:

- Borgerbetjening
- Beskæftigelse
- Børn og kultur
- Social og sundhed
- Teknik og miljø

Og vil påvirke udviklingen af den kommunale sektor de næste mange år.

Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi er den første konkrete strategi som kommunerne/KL har udarbejdet.

Standardisering af de fælleskommunale geodata indgår som et direkte initiativ (5.2) under miljø og teknik. Den kommunale handlingsplan kendetegnes ved at være særdeles målbar i sine succeskriterier, således er det et mål at de fælleskommunale geodata er standardiserede og udbredte til alle kommuner i 2014.

De initiativer der er identificeret inden for miljøområdet udgør en blanding af meget

tekniske initiativer, fx. en fælleskommunal datamodel for geodata, og mere organisatoriske initiativer, som fx arbejdsprocesforbedringer hvad angår byggesagsbehandling.

Vejen fra indsatsområderne til at indfri målsætningen er overvejende teknisk. Der ligger implicit en forventning om, at man ved standardiseret teknik og processer vil kunne nå en mere effektiv dataforvaltning. Til gavn for sagsbehandling, borgere og virksomheder.

Der er således opridset en teknisk organisatorisk vej til at nå et forretningsmæssigt potentiale: en effektivisering af den kommunale indsats på teknik og miljøområdet.

En sammenfattende vurdering af KLS strategi ifht. ovenstående definition af strategibegrebet – indikerer at den tekniske tilgang i KLS strategi måske ikke vil kunne realisere de forretningsmæssige forventninger som kun i begrænset omfang er opstillet som klare/målbare mål i strategien.

Geodata – et middel til et mål

Geodata indgår kun i begrænset omfang direkte i de igangværende strategier.

Indirekte beskæftiger nogle af arbejdspakkerne i den nye fællesoffentlige digitaliseringsstrategi om "grunddata" sig med geodata. Det drejer sig især om arbejdspakke 10.1, "Udbygning af de autoritative geografiske grunddata" og 10.2, "Genbrug af ejendoms- og bygningsdata og adressedata".

KLs strategi arbejder med "Standardisering af de fælleskommunale geodata" som et direkte initiativ (5.2) under miljø og teknik.

Der er ikke tale om et decideret et spor om geodata som en selvstændig indsats, som det tidligere har været tilfældet i den fællesoffentlige strategi.

Dette kunne indikere, at geodata ikke længere har en så central position hos de offentlige parter og at de vækstforventninger og

potentialer som man tidligere så i geodata ikke længere er til stede.

Spørgsmålet er om det er væsentligt at geodata fremstår som et selvstændigt initiativ i de offentlige strategier?

Som sagt skal en strategi beskrive de forretningsmæssige mål og pege på de indsatser, som skal gennemføres for at realisere disse mål. Geodata kan som mål (uden nogen direkte anvendelse) ikke give nogen stor merværdi for det offentlige. Det er først i den direkte anvendelse af geodata til et administrativt formål at geodata rigtig viser sin værdi.

Placeringen af geodata i initiativer om "grunddata" indikerer at geodata ved at opnå en større modenhed i forbindelse med digitalt forvaltning, hvor geodata anvendes til at realisere mål inden for andre sektorer og områder.

Afslutning

At de to digitaliseringsstrategier, hhv den fællesoffentlige og KL's begge tilgår geodata som primært grunddata — dvs. data, der skal kobles til andre datasæt, og derved bruges til andet og mere - som indsatsområder med potentiale for at løse fremtidens velfærdsudfordringer, er måske netop det gennembrud, branchen har ventet på.

Trenden i digital forvaltning er, styrket af at ressourcerne i det offentlige er blevet knappere, ved at flytte fokus fra det tekniske til det anvendelsesorienterede. Således at det offentlige arbejder for "gøre de kolde hænder varme". Centrale velfærdsydelser som hjemmepleje, børnehaver og skoler fylder – med rette - mest i denne nuværende og fremtidige dagsorden.

Mange af de fælles initiativer, som ikke mindst FOTdanmark, som med sit samarbejde mellem staten og kommunerne har arbejdet for at fremme, drejer sig netop om

at få omverdenen til at se potentialerne i anvendelsen af geodata til en mere omkostningseffektiv administration af eksempelvis veje, vandløb og bygninger.

Selvom strategierne i dag i meget højere grad ser på anvendelserne af geodata end tidligere og området på mange måder er kommet langt og har fået anvendelsen af geodata placeret centralt i den strategiske tænkning i det offentlige – så har geodatasektoren fortsat en stor opgave med at tydeliggøre mulighederne ved anvendelsen af geodata.

Således står geodataområdet overfor udfordringen med at konkretisere de forretningsmæssige gevinster som geodatabranchen har fremhævet i gennem lang tid, men som sektoren har (haft) svært ved at konkretisere. Udfordringerne for geodataområdet er således at fokusere indsatsen på de potentielle brugere af geodata, som endnu ikke har set mulighederne i anvendelsen af geodata.

Geodata er og bliver infrastruktur – således realiseres merværdien først når andre anvender geodata i forvaltningsløsninger og når geodataverdenen begynder at interessere sig for verden udenfor sig selv og så verden udenfor finder vejen ind.

Fodnote

¹ Der findes teoretisk et utal af definitioner indenfor strategi, hvorfor man som strateg må foretage sine egne strategidefinitioner. Valget af strategi type afhænger, af den givende situation i en given virksomhed.

² Kort- og Matrikelstyrelsen (KMS) udgav i februar 2011 et strategigrundlag for 2011-2015. Strategigrundlaget tager udgangspunkt i det lovgrundlag der er for KMS og fremhæver de kerneopgaver og rammer som styrer KMSs virke, samt 21 grønne målsætninger for organisationen, Strategien er "kun" et strategigrundlag og kan ifht. definitionen i denne artikel ikke kategoriseres som en strategi.

Om forfatterne

Thomas W: Møller er sekretariatsleder FOTdanmark.